

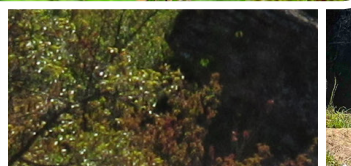
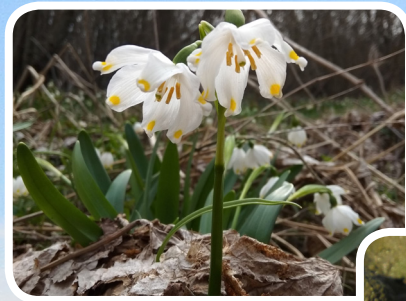
НАУКОВІ ЗАСАДИ ПРИРОДООХОРОННОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ЕКОСИСТЕМ КАНЬЙОНОВОГО ПРИДНІСТЕР'Я

15-РІЧЧЯ СТВОРЕННЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ
«ДНІСТРОВСЬКИЙ КАНЬЙОН»

11 ВЕРЕСНЯ 2025 Р.
М. ЗАЛІЩИКИ

**НАУКОВІ ЗАСАДИ
ПРИРОДООХОРОННОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ЕКОСИСТЕМ
КАНЬЙОНОВОГО ПРИДНІСТЕР'Я**

**SCIENTIFIC PRINCIPLES
OF CONSERVATION MANAGEMENT OF ECOSYSTEMS
IN THE DNISTER CANYON AREA**

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ, ДОВКІЛЛЯ ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК «ДНІСТРОВСЬКИЙ КАНЬЙОН»
ІНСТИТУТ ЕКОЛОГІЇ КАРПАТ НАН УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
УПРАВЛІННЯ ЕКОЛОГІЇ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ
ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ВП НУБІП УКРАЇНИ «ЗАЛІЩИЦЬКИЙ АГРАРНИЙ КОЛЕДЖ ім. Є. ХРАПЛИВОГО»
ІНСТИТУТ БІОЛОГІЇ, ХІМІЇ ТА БІОРЕСУРСІВ
ЧЕРНІВЕЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ імені ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

НАУКОВІ ЗАСАДИ ПРИРОДООХОРОННОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ЕКОСИСТЕМ КАНЬЙОНОВОГО ПРИДНІСТЕР'Я

Матеріали Четвертої міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої 15-річчю створення Національного природного парку
«Дністровський каньйон»

11 вересня 2025 року
м. Заліщики, Тернопільська область, УКРАЇНА

Наукові редактори
Н. М. Сичак, О. К. Вікирчак

MINISTRY OF ECONOMY, ENVIRONMENTAL AND AGRICULTURE OF UKRAINE
DNISTER CANYON NATIONAL PARK
INSTITUTE OF ECOLOGY OF THE CARPATHIANS,
NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES OF UKRAINE
VOLODYMYR HNATYUK TERNOPIL NATIONAL PEDAGOGICAL UNIVERSITY
DEPARTMENT OF ECOLOGY AND NATURAL RESOURCES
OF THE TERNOPIL REGIONAL STATE ADMINISTRATION
EUGEN KHRAPLYVY ZALISHCHYKY AGRICULTURAL COLLEGE
INSTITUTE OF BIOLOGY, CHEMISTRY AND BIORESOURCES
OF YURIY FEDKOVYCH CHERNIVTSI NATIONAL UNIVERSITY

SCIENTIFIC PRINCIPLES OF CONSERVATION MANAGEMENT OF ECOSYSTEMS IN THE DNISTER CANYON AREA

**Proceedings of the Fourth International Scientific and Practical Conference
dedicated to the 15th anniversary
of the Dnister Canyon National Park**

11 September 2025
Zalishchyky, Ternopil Region, UKRAINE

Edited by
N. N. Sytschak, O. K. Vikyrchak

Голова редакційної колегії:

О. К. Вікирчак, начальник науково-дослідного відділу Національного природного парку
«Дністровський каньйон»

Члени редакційної колегії:

С. Б. Миронюк (Національний природний парк «Дністровський каньйон»); д. г. н., професор **Л. П. Царик** (Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка); к. б. н., с. н. с. **О. О. Кагало** (Інститут екології Карпат НАН України); к. б. н., ст. дослідник **Н. М. Сичак** (Інститут екології Карпат НАН України); **Б. С. Павлюк** (ВП НУБіП України «Заліщицький аграрний коледж ім. Є. Храпливого»); д. б. н., професор **І. І. Чорней** (Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича); д. г. н., професор **Б. Т. Рідуш** (Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича); **І. О. П'ятківський** (Управління екології та природних ресурсів Тернопільської ОДА); **П. М. Площанський** (Національний природний парк «Дністровський каньйон»); **Т. П. Микитюк** (Національний природний парк «Дністровський каньйон»)

*Рекомендовано до друку рішенням науково-технічної ради
Національного природного парку «Дністровський каньйон»
(протокол № 1 від 22 серпня 2025 р.)*

Наукові засади природоохоронного менеджменту екосистем Каньйонового
НЗ4 Придністер'я : збірка матеріалів – електронне видання / Матеріали Четвертої міжнар.
наук.-практ. конф., присвяч. 15-річчю створ. нац. природ. парку «Дністровський кань-
йон» (11 вер. 2025 р., м. Заліщики, Тернопільська обл., Україна) / наук. ред. Н. М. Сичак,
О. К. Вікирчак; М-во економіки, довкілля та сільського господарства України, нац. природ.
парк «Дністровський каньйон» та ін. – Львів : ГАЛИЧ-ПРЕС, 2025. – 186 с., рис., табл. –
Бібліогр. у кінці статей.

ISBN 978-617-8690-40-3

Представлені у збірнику результати досліджень науковців з України відображають за-
гальнотеоретичні, методологічні та практичні проблеми становлення й розвитку заповід-
ної справи, моніторингу біорізноманіття, актуальні питання соціології, екологічної освіти,
рекреації та охорони унікальних екосистем Дністровського каньйону.

Для співробітників наукових установ, викладачів і студентів природничих спеціаль-
ностей вищих навчальних закладів, учителів географії та біології загальноосвітніх шкіл і
краєзнавців.

УДК 502:658(477.8)(478)(063)

Автори повністю відповідають за наукову достовірність, зміст і стиль публікацій. Погляди, висновки й по-
зиції, висловлені у статтях, можуть не збігатися з поглядами, міркуваннями й позиціями редакційної колегії,
установ організаторів конференції, Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України.

вусач земляний хрестоносець *Dorcadion equestre* (поодинокі екземпляри);
синявець алькон *Maculinea alcon* (відомо декілька знахідок);
синявець Дамоне *Polyommatus damone* (відомо декілька знахідок);
сатир Бризеїда *Chazara briseis* (відомо декілька знахідок);
рябець Авринія *Euphydryas aurinia* (до 18 ос./км);
бражник хорватський *Hemaris croatica* (в окремих вузьких локаціях – до 9 ос./км);
сколія-гігант *Megascolia maculata* (до 6 ос./км);
ксилокопа фіолетова *Xylocopa violacea* (звичайний);
ксилокопа звичайна *Xylocopa valga* (звичайний);
мідянка звичайна *Coronella austriaca* (до 0,33 ос./км);
полоз візерунковий *Elaphe dione* (до 0,33 ос./км);
пугач *Bubo bubo* (відомо декілька знахідок).

Таким чином, в оголошеному цільовому аспекті (збереження об'єктів ЧКУ) соціологічна цінність новоствореної охоронної зони представляється вочевидь значною – на порівняно невеликій території виявлено 18 видів флори та 14 видів фауни, занесених до відповідного переліку.

УДК 502 (477.84)

ЧИ ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ПОТЕНЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД У СПРАВІ ЗБЕРЕЖЕННЯ ПРИРОДИ НПП ДЛЯ ЇХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ?

Л. П. Царик¹, П. Л. Царик², В. Л. Царик³

Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка, Тернопіль, Україна

¹tsarykl55@gmail.com, ²pitertsaryk@gmail.com, ³carikvldimir5@gmail.com

Tsaryk L. P., Tsaryk P. L., Tsaryk V. L. ARE THE POTENTIAL OPPORTUNITIES OF TERRITORIAL COMMUNITIES USED IN THE MATTER OF CONSERVING THE NATURE OF NNP FOR THEIR SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT? The publication considers the problem of using recreational opportunities of territorial communities (recreational land use), which have delegated a significant share of natural lands to the National Parks, to improve their socio-economic development. Using the methodology for valuing integral ecosystem services, the authors calculated their provision by the natural landscapes of the Chervone tract.

Територіальні громади в нинішніх умовах відіграють надважливу роль у процесі заповідання і збереження біорізноманіття. У низці статей нами була проаналізована роль територіальних громад у заповіданні. Оскільки на недалеку перспективу в області запроєктовано створення одного національного природного парку «Бережанське Опілля» та десятка регіональних ландшафтних парків (РЛП): Почаївський, Залізцівський, Горинський, Збаразькі Товтри, Княжий ліс, Середньосеретський, Язловецький, Подільське Надзбруччя. Однак питання їх реального вирішуються доволі повільно. До відома останній РЛП на Тернопільщині

ні був створений у далекому 1993 році. Громади мають потенційну можливість збільшити площі заповідних територій на десятки тисяч гектарів. В області 20 територіальних громад мають рівень заповідності менше 1%, ще у 13-и громадах рівень заповідності є меншим 5%. А загалом 40 громад із 55 мають рівень заповідності нижче пересічно обласного [1].

Шефами – дослідниками мали б виступати науковці двох НПП і природного заповідника, а також природодослідники ТНПУ. Важливо координувати цей процес фахівцями обласного управління екології та природних ресурсів в рамках регіональних програм зі збереження ландшафтного і біотичного різноманіття.

Метою цієї публікації є висвітлити стан справ з заповіданням у територіальних громадах, у межах яких знаходяться території НПП «Дністровський каньйон». Таких громад у межах території НПП знаходиться десять. По різному вони інтегровані до збереження природи і розбудови рекреаційної інфраструктури. Найвагоміший внесок здійснили Золотопотіцька, Заліщицька, Товстенська, Мельниця-Подільська і Бучацька територіальні громади, які делегували парку 90% його нинішніх площ [1]. У жодній офіційній інформації про НПП згадки чи посилання на громади немає. А на цьому і мала б базуватись співпраця парку з територіальними громадами. Сплавляючись на хвилях Тіраса окрім розповіді про унікальну природу каньйону варто наголошувати приуроченість цих природних цінностей до територіальних громад, а в межах кожної із них обладнати стоянки з інформаційним супроводом, місцевою кухнею, спільними проєктами, заохоченням громадян до активної співпраці.

Цікаво проаналізувати заповідність територіальних громад без врахування частки НПП в їх межах. Безсумнівним лідером виступає Мельниця-Подільська територіальна громада з заповідністю у 56,51%, із яких 7,4% припадає на національний природний парк.

В основі такої високої частки заповідності території громади знаходиться територія регіонального ландшафтного парку «Дністровський каньйон». Така висока заповідність селищної територіальної громади мала б передбачає переорієнтацію господарського сектору на заповідне і рекреаційне природокористування, які б приносили основні надходження у бюджет громади. За результатами рейтингового оцінювання соціально-економічного розвитку територіальних громад Тернопільської області за перше півріччя 2025 року Мельниця-Подільська селищна територіальна громада посідає останнє 55 місце [2]. Подібну закономірність демонструють ще 8 ТГ із 10-и. Це свідчить про те, що повноцінно не використовується туристсько-рекреаційний потенціал територій зайнятих під НПП «Дністровський каньйон» у межах вказаних восьми ТГ (табл. 1). Поки доходи від рекреаційного природокористування є незначними, необхідно вести пошук інших форм використання потужного потенціалу природних ресурсів. Це може бути врахування екосистемних послуг, які надають навколишньому середовищу ландшафти заповідних територій, що оцінені в грошовому еквіваленті.

Використовуючи методику вартісної оцінки інтегральних екосистемних послуг авторами розраховано їх надання природними ландшафтами урочища «Червоне».

Під екосистемними послугами (ЕП) розуміють – усі вигоди, які можна отримати від близького сусідства з природою. Від них безпосередньо залежить задоволення базових потреб людини у безпечному природному середовищі. Важливо усвідомлювати, що інвестиції в охорону природи і збереження біорізноманіття на всіх рівнях сприятимуть не лише підтриманню стану самого довкілля, а й покращенню здоров'я тощо.

Ми в публікації приділятимемо увагу двом основним групам ЕП: **культурним (cultural services)** – ролі екосистем у забезпеченні культурних, духовних та естетичних сторін добробуту людей: емоції і натхнення від краси компонентів навколишнього природного середовища, вплив на формування способу життя, традицій і звичаїв [26]; та **підтримувальним (supporting services)** – послугам, щодо забезпечення основних екосистемних процесів: первинна біопродуктивність, біогеохімічні процеси (фотосинтез, кругообіг речовин та енергії), підтримання природного середовища [3].

Таблиця 1.

Територіальні громади у структурі НПП «Дністровський каньйон» [1, 2]

ТГ Показники	Монастирська	Коропецька	Золотополицька	Бучаська	Товстенська	Заплицька	Більче-Золотецька	Борщівська	Іване-Пустенська	Мельниця-Подільська
Площа в НПП	164,7	494,2	3326,7	1039,9	2175,6	2360,61	384,4	28,2	49,6	1817,0
% площ НПП у громаді	0,35	5,6	20,7	1,98	6,4	6,7	3,7	0,06	0,47	7,4
% заповідн. ТГ	9,08	46,10	38,89	5,99	16,49	36,25	3,8	12,78	2,43	56,51
Місце ТГ в рейтингу соц-екон. розв. за 1 півріччя 2025 р.	54	48	51	37	45	15	42	8	43	55

Структура земельних угідь урочища «Червоне» відображена в таблиці 2. Спробуємо продемонструвати покомпонентну і сукупну вартість екосистемних послуг природних комплексів урочища «Червоне» Відповідно до розрахунків на основі дешифрування аерофотознімку водно-болотні угіддя займають в межах урочища 0,74 га лучний, лучно-степовий покрив вкриває близько 52,8 га, під чагарниковою рослинністю зайнято 18,35 га, під дорожною мережею 7,34 га, відпрацьований гіпсовий кар'єр займає площу 0,66 га (табл. 2).

На основі даних наведених таблиць 3, 4 та структури земельних угідь (табл. 1) можна порахувати, що 1 га лучно-степових угідь надає екосистемних послуг на 66 825 грн упродовж року, а 1 га лісово-чагарникових ділянок – 62 197 875 грн на рік.

У результаті зазначаємо, що 0,74 га водно-болотних угідь надають сукупних екологічних послуг на суму 49 450,5 грн/рік, 52,8 га лучно-степових угідь надають екосистемних послуг на суму 3 528 360 грн на рік, а 18,7 га лісово-чагарникової рослинності – на суму 1 163 100 269 грн на рік.

Отже, уся площа природних територій урочища «Червоне» надає щороку послуг на 1 163 149 729 грн. Для того, щоб досягнути масштабність екосистемних послуг одного природного урочища, площею 74,2 га порахуємо на яку суму надається екосистемних послуг природними ландшафтами даної території. Якщо в Тернопільській області мешкає близько 1,0 млн. осіб, то на одного мешканця припадає 1163,149 грн річних екосистемних послуг.

Таблиця 2.

Категорія земельних угідь урочища

Категорія земель Land category	Площа в межах об'єкта Area within the object	
	Га hectare	%
Водно-болотні угіддя	0,74	1,0
Лучно-степові угіддя	52,8	71,62
Лісочагарникова рослинність	18,7	25,23
Відпрацьований кар'єр	0,66	0,88
Дороги, стежини	1,3	1,27
РАЗОМ ЗЕМЕЛЬ:	74,2	100

Таблиця 3.

Деревний та чагарниковий покрив

Екосистемні послуги Ecosystem services	Вартість, дол/га/рік The cost, dollars/hectare/year	Вартість, грн/га/рік The cost, UAH/hectare/year
Збір пилу	3260	81 500
Регуляція клімату	800	20 000
Регуляція повеней	25	625
Забезпечення вологою	1000	25 000
Запилення	50	1 250
Депонування вуглецю	280	7 000
Боротьба з комахами-шкідниками	525 000	13 125 000
Стабілізація ґрунту, зменшення ерозії та вивітрювання	1 940 000	48 500 000
Збереження біорізноманіття	17 500	437 500
Всього	2 487 915	62 197 875

Таблиця 4.

Водно-болотні угіддя і лучно-степовий покрив

Категорія угідь, природні компоненти, процеси Land category, natural components, processes	Вартість ЕП, дол/га/рік The cost of ES, dollars/hectare/year	Вартість ЕП, грн/га/рік The cost of ES, UAH/hectare/year
Контроль повеней / регуляція рівня води	464	11600
Очищення води	288	7200
Регуляція клімату	133	3325
Оселище для біорізноманіття	214+201	10 375
Естетична інформація	881	22 025
Рекреація і туризм	492	12 300
Всього	2673	66 825

Для порівняння, річний бюджет Тернопільської області за 2024 рік складає 2,428 млрд грн. (Зауважимо, що складова екосистемних послуг є близькою 48% бюджетних асигнувань цілої області. Можливо це не зовсім вдале порівняння, однак при цьому відчувається «вага» екосистемних послуг у процесі узгодженого розвитку. Щоденний вклад екосистем урочища «Червоне» у безкоштовні послуги для пересічного громадянина Тернопольщини складає 3,18 грн (1163,149 грн на рік). З цього підрахунку видно, що найбільш вартісним ресурсом серед тих, які надає нам природа, є зовсім не традиційні природні ресурси.

Зауважено, що вартість екосистемних послуг будь-якої території на порядки перевищує вартість її природних ресурсів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Переліки ПЗФ по територіальних громадах області / <https://ecology.te.gov.ua/prirodno-zapovidnij-fond/merezha-pzf/#l-merezha-pzf>
2. Результати рейтингової оцінки соціально-економічного розвитку територіальних громад за січень-червень 2025 року. <https://oda.te.gov.ua/reitynhova-otsinka-sotsialno-ekonomichnoho-rozvytku-terytorialnykh-hromad>
3. Царик Л., Царик П., Царик В. Оцінювання екосистемних послуг урочища Червоне // The 6th International scientific and practical conference "The role of innovations in the transformation of the image of modern science" (October 08-11, 2024). – Oslo, Norway. International Science Group, 2024. – P 50-57. ISBN – 979-8-89504-810-8 DOI – 10.46299/ISG.2024.2.6

УДК 502.504

ЕКОЛОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ПРИРОДООХОРОННИХ ТЕРИТОРІЙ У КОНТЕКСТІ УДОСКОНАЛЕННЯ ЕКОМЕРЕЖІ: ДОСВІД ТА ПРОСТОРОВІ ВИКЛИКИ РОЗВИТКУ НПП «КРЕМЕНЕЦЬКІ ГОРИ»

М. О. Штогрин, А. О. Штогун, І. В. Бобрик

Національний природний парк «Кременецькі гори», Кременець, Україна
npp_kremgory@ukr.net

Shtogryn M. O., Shtohun A. O., Bobryk I. V. ENVIRONMENTAL MANAGEMENT OF PROTECTED AREAS IN THE CONTEXT OF ECOLOGICAL NETWORK ENHANCEMENT: EXPERIENCE AND SPATIAL DEVELOPMENT CHALLENGES OF KREMENETS MOUNTAINS NATIONAL NATURE PARK. The article outlines the organization of protection, conservation, and sustainable use of natural complexes and objects within the territory of the Park. The main tasks of the Park's environmental management aimed at ecosystem preservation are defined. It is substantiated that the expansion of the Park contributes to reducing the fragmentation of natural landscapes, ensures the protection of integral ecosystem complexes, and strengthens the Park's role as an important structural element of the regional and national ecological network.

Сучасна концепція охорони природи базується на принципах збереження екосистемної цілісності, адаптивного менеджменту та інтеграції природоохоронних територій у націо-

З М І С Т

Миронюк С. НАЦІОНАЛЬНОМУ ПРИРОДНОМУ ПАРКУ «ДНІСТРОВСЬКИЙ КАНЬЙОН» 15 РОКІВ З ЧАСУ СТВОРЕННЯ.....	5
--	---

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПРИРОДООХОРОННИХ ТЕРИТОРІЙ ТА ОПТИМІЗАЦІЇ ЕКОМЕРЕЖІ

Гадинка В.-А. В. СУЧАСНИЙ СТАН ЛАНДШАФТНОГО ЗАКАЗНИКА ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОГО ЗНАЧЕННЯ «КАДУБІВСЬКА СТІНКА»	7
Єлісавенко Ю. А. ОСТРОВИ РІЧКИ ДНІСТЕР У СТРУКТУРІ ЕКОМЕРЕЖІ.....	11
Izverscaia T. D., Ghendov V. S. CORE AREAS OF THE NATIONAL ECOLOGICAL NETWORK – FLORISTIC RICHNESS (DNIESTER CANYONS, REPUBLIC OF MOLDOVA).....	15
Кагало О. О. СМАРАГДОВА МЕРЕЖА В УКРАЇНІ – СУЧАСНИЙ СТАН, ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	19
Курячий К. В., Погребняк О. І., Сидоренко О. А. ЩОДО СОЗОЛОГІЧНОЇ ЦІННОСТІ (ВИДИ, ЗАНЕСЕНІ ДО ЧЕРВОНОЇ КНИГИ УКРАЇНИ) НОВОСТВОРЕНОЇ ОХОРОННОЇ ЗОНИ «БІЛЕНЬКЕ-1» (КРАМАТОРСЬКА МІСЬКА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА, ДОНЕЦЬКА ОБЛ.)	24
Царик Л. П., Царик П. Л., Царик В. Л. ЧИ ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ПОТЕНЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД У СПРАВІ ЗБЕРЕЖЕННЯ ПРИРОДИ НПП ДЛЯ ЇХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ?	26
Штогрин М. О., Штогун А. О., Бобрик І. В. ЕКОЛОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ПРИРОДООХОРОННИХ ТЕРИТОРІЙ У КОНТЕКСТІ УДОСКОНАЛЕННЯ ЕКОМЕРЕЖІ: ДОСВІД ТА ПРОСТОРОВІ ВИКЛИКИ РОЗВИТКУ НПП «КРЕМЕНЕЦЬКІ ГОРИ»	30

АНТРОПОГЕННА ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕКОСИСТЕМ КАНЬЙОНОВОГО ПРИДНІСТЕР'Я

Дяків О. І. АНТРОПОГЕННИЙ ВПЛИВ НА ПРИРОДУ ПРИДНІСТЕР'Я І ЙОГО ВІДОБРАЖЕННЯ У ПОЕТИЧНИХ ДОРОБКАХ, КНИГАХ МІСЦЕВИХ ПИСЬМЕННИКІВ	34
Ковальська Л. В., Пархоменко О. Г., Михайлюк А. Р. ТЕНДЕНЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ ЗМІН КЛІМАТУ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ТУРИСТИЧНУ ГАЛУЗЬ (НА ПРИКЛАДІ ТЕРИТОРІЇ ГАЛИЦЬКОГО НПП)	40
Радик А. В., Андрусик Р. В. АНТРОПОГЕННА ЕВТРОФІКАЦІЯ ВОДОЙМ ТА ЇЇ НАСЛІДКИ ДЛЯ РИБНОЇ ФАУНИ ВОДОЙМ ЗАЛІЩИЦЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	44
Устименко П. М., Попович С. Ю. ЗАХОДИ З ЕКОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ЛІСОСМУГ У КОНТЕКСТІ РОЗБУДОВИ ЕКОМЕРЕЖІ	47

ФЛОРИСТИЧНЕ І ФІТОЦЕНОТИЧНЕ РІЗНОМАНІТТЯ ПРИРОДООХОРОННИХ ТЕРИТОРІЙ ТА ПРОБЛЕМИ ЙОГО ЗБЕРЕЖЕННЯ Й ВІДНОВЛЕННЯ

Баранчук Г. І. ПАПОРОТЕПОДІБНІ НА ТЕРИТОРІЇ ПРИРОДНОГО ЗАПОВІДНИКА «МЕДОБОРИ»	52
Бумар Г. Й. СУЧАСНИЙ СТАН ПОПУЛЯЦІЙ ЗОЗУЛЬОК ФУКСА (<i>DACTYLORHIZA FUCHSII</i> (DRUCE) SOO У ПОЛІСЬКОМУ ПРИРОДНОМУ ЗАПОВІДНИКУ ТА В ЙОГО ОКОЛИЦЯХ.....	55
Ghendov V. S., Izverscaia T. D. RARE PETROPHYLLIC PLANT SPECIES OF THE "YAGORLYK" RESERVE (REPUBLIC OF MOLDOVA)	58
Клименко А. В. ЕКОЛОГІЧНІ САДИ, ЯКІ МОЖУТЬ БУТИ СТВОРЕНІ З КАМЕНЮ ТА ПЕТРОФІТНОЇ РОСЛИННОСТІ	63
Koval I. M., Maksymenko N. V., Gololobov V. V. DENDROCLIMATIC ANALYSIS OF <i>PINUS</i> <i>SYLVESTRIS</i> L. IN THE STAND OF THE ARBORETUM OF THE STATE BIOTECHNOLOGICAL UNIVERSITY, KHARKIV	68
Козира Л. Я. ФЕНОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СЕЗОННОГО РОЗВИТКУ <i>GALANTHUS</i> <i>NIVALIS</i> L. У ПРИРОДНОМУ ЗАПОВІДНИКУ «МЕДОБОРИ» ЗА КРАЙНІ 20 РОКІВ.....	71

Лісничук А. М., Панасенко Р. С., Вериківський Л. А. ВПЛИВ ІНВАЗИВНИХ РОСЛИН НА ТЕРИТОРІЇ ТА ОБ'ЄКТИ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ	74
Микитюк Т. П. РОСЛИНИ ЧЕРВОНОЇ КНИГИ УКРАЇНИ В РЕГІОНІ НПП «ДНІСТРОВСЬКИЙ КАНЬЙОН» ЗА ДАНИМИ СУЧАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	77
Москалик Г. Г., Москалик І. М., Гелецький П. І., Федоряк М. М. ФІТОІНВАЗІЙНИЙ КОМПОНЕНТ ПРИРОДООХОРОННИХ ТЕРИТОРІЙ М. ЧЕРНІВЦІ.....	84
Сербіна К. Є., Шиндер О. І., Чорна Г. А., Захарчук І. В. ФІТОСОЗОЛОГІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ ЛАНДШАФТНОГО ЗАКАЗНИКА МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ «ГОРА ЛИСКІВКА» (С. БУША, ВІННИЦЬКА ОБЛАСТЬ) У КОНТЕКСТІ ОХОРОНИ СТЕПОВОГО ФЛОРИСТИЧНОГО РІЗНОМАНІТТЯ ПОДІЛЛЯ.....	89
Стороженко Ж. В. ПОШИРЕННЯ ТА ЕКОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ БЕРЕКИ (<i>SORBUS TORMINALIS</i> (L.) CRANTZ) НА ТЕРИТОРІЇ НПП «ХОТИНСЬКИЙ»	93
Филипчук Т. В., Ситнікова І. О. ФІТОРІЗНОМАНІТТЯ МЕДОНОСІВ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ «ХОТИНСЬКИЙ»	96
Чишко М. С., Романченко О. В. НОВІ ЗНАХІДКИ РІДКІСНОГО ГРИБА <i>FIBRICIUM SUBCERACEUM</i> ІЗ ТЕРИТОРІЇ ПОДІЛЛЯ: ДАНІ МЕТАБАРКОДИНГУ ITS-РЕГІОНУ рДНК.....	99

ЗООБІЮТА ПРИРОДООХОРОННИХ ТЕРИТОРІЙ, ПРОБЛЕМИ ЇЇ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ, ОХОРОНИ, ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ВІДТВОРЕННЯ

Вікурчак О. К., Гривул Л. М. ЗНАХІДКИ ШАКАЛА ЗОЛОТИСТОГО (<i>CANIS AUREUS</i>) У РЕГІОНІ НПП «ДНІСТРОВСЬКИЙ КАНЬЙОН»	103
Гураль-Сверлова Н. В., Микитюк Т. П. ДО ВИВЧЕННЯ НАЗЕМНИХ МОЛЮСКІВ КАНЬЙОНОВОГО ПРИДНІСТЕР'Я	105
Motruk Yu., Chumak M., Diedus V., Glotov S. BIODIVERSITY OF ROVE BEETLES OF THE SUBFAMILY OMALIINAE (COLEOPTERA: STAPHYLINIDAE) IN THE CARPATHIAN NATIONAL NATURE PARK.....	109
Слободян Р. М. ДИНАМІКА ЧИСЕЛЬНОСТІ ЗЕМНОВОДНИХ ТА ПЛАЗУНІВ У ПРИРОДНОМУ ЗАПОВІДНИКУ «МЕДОБОРИ» ЗА ПЕРІОД 2020-2024 РОКІВ	112

ГЕОМОРФОЛОГІЧНА, ПАЛЕОНТОЛОГІЧНА ТА КУЛЬТУРОЛОГІЧНА УНІКАЛЬНІСТЬ КАНЬЙОНОВОГО ПРИДНІСТЕР'Я

Гринюка Б. М., Гринюка М. М. СТАРОВІКОВІ ДЕРЕВА ЯК ОБ'ЄКТИ ІСТОРИКО-ПРИРОДНОЇ СПАДЩИНИ СЕЛА КРОГУЛЕЦЬ (ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСТЬ).....	116
Добрянський В. К., Гривул Л. М. ІСТОРИЧНЕ ФОРМУВАННЯ ГЕОГРАФІЧНИХ НАЗВ СЕЛА ДЗВИНЯЧ НА ЗАЛІЩАНЩИНІ.....	121
Добрянський В. К., Гривул Л. М. ЧИ СЛІД ПОВ'ЯЗАТИ ЛЕГЕНДИ ЛІТОПИСНОГО ВАСИЛЕВА ТА ВИНОГРАДНОГО (КОСТИЛЬНИКИ) ДО ГЕОГРАФІЧНИХ НАЗВ: ІСТОРИКО-ЕТИМОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	123
Зінько Ю. В. ГЕОТУРИСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ НПП «ДНІСТРОВСЬКИЙ КАНЬЙОН»	126
Кагало О. О., Сичак Н. М., Андрєєва О. О., Скібіцька Н. В., Прідун А. І., Кагало М. О. СКЕЛЬНІ ВІДСЛОНЕННЯ ДНІСТРОВСЬКОГО КАНЬЙОНУ ЯК РЕФУГІУМ, ІСТОРИЧНИЙ ЕКОКОРИДОР КСЕРОФІЛЬНОЇ ФЛОРИ ТА ОСНОВА МАЙБУТНЬОГО ГЕОПАРКУ.....	130
Площанський П. М. МАЛОВІДОМИЙ ТУРИСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ МІСТА ЗАЛІЩИКИ, ШЛЯХИ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ	137
Сідоров А. І., Гривул Л. М. РЕКРЕАЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ ПАРКУ «МОЛОДІЖНИЙ» М. ЗАЛІЩИКИ	147
Степаненко О. М. ДО ПИТАННЯ ПРО ПРЕДСТАВЛЕНІСТЬ МУЗЕЙНИХ АРТЕФАКТІВ, ЩО ПОХОДЯТЬ ІЗ ЗАХІДНО-ПОДІЛЬСЬКОГО ПРИДНІСТРОВ'Я, У КОЛЕКЦІЯХ ДЕРЖАВНОГО ПРИРОДОЗНАВЧОГО МУЗЕЮ НАНУ – З НАГОДИ 200-ї РІЧНИЦІ ВІД НАРОДЖЕННЯ ТВОРЦЯ МУЗЕЮ ВОЛОДИМИРА ДІДУШИЦЬКОГО	152

Наукове видання

Наукові засади природоохоронного менеджменту екосистем Каньйонового Придністер'я

*Матеріали Четвертої міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої 15-річчю створення Національного природного парку
«Дністровський каньйон»*

11 вересня 2025 року
м. Заліщики, Тернопільська область, Україна

Збірка матеріалів

Редактори Н. М. Сичак, О. К. Вікирчак
Технічний редактор Н. М. Сичак

Фото на обкладинці: П. М. Площанського, А. І. Бачинського,
Т. П. Микитюк, О. К. Вікирчака, А. І. Сідорова, С. Ю. Кидановської

Оригінал-макет виготовлено
редакційно-видавничою групою Інституту екології Карпат НАН України
керівник групи: к. б. н., ст. дослідник Н. М. Сичак
79026, Львів, вул. Козельницька, 4
Тел./факс 032 270-74-30

Підписано до друку 03.11.2025.
Формат 70×100/16.
Папір офсетний. Гарнітура Arial Narrow. Ум. друк. арк. 15,11.
Тираж 100 пр.

Видавництво «ГАЛИЧ-ПРЕС»
Видавець ФОП Король І.В.
м. Львів, вул. С. Бандери, 65
Ел. пошта: lvivprint@ukr.net. Тел. 096-59-88-924
Свідоцтво ДК № 5353 від 24.05.2017 р.

Друк ФОП Корпан Б.І.
Львівська обл., Пустомитівський р-н., с. Давидів, вул. Чорновола 18
Ел. пошта: bkorpan@ukr.net, тел. (093) 480-6141
Код ІНДРФО 1948318017, Свідоцтво фізичної особи-підприємця:
В02 № 635667 від 13.09.2007